

Ardeiul – importanță, diversitate varietală și direcții de producție

Автор(и): доц. д-р Величка Тодорова, ИЗК "Марица", ССА

Дата: 10.03.2023 Брой: 3/2023

Ardeiul (*Capsicum annuum* L.) a fost adus pe meleagurile noastre la începutul secolului al XVI-lea. Treptat, alături de alte legume precum varza, ceapa, usturoiul, ridichea etc., pe care bulgarii le cultivau, ardeiul s-a răspândit rapid și a devenit o cultură legumicolă preferată datorită calităților nutritive și dietetice ridicate ale fructelor sale. Acestea, dulci și iuți, conțin mulți nutrienți valoroși, vitamine, pigmenți, minerale, fenoli, fibre, substanțe esențiale și aromatice, care conferă aroma și gustul caracteristic ardeiului. Cele mai valoroase componente ale ardeiului sunt vitaminele C, A, E, P, mineralele K, P, Zn, Mg, acidul folic etc. În ceea ce privește conținutul de vitamină C, care variază de la 50 la 400 mg% în funcție de tipul varietal și de maturitatea fructului, ardeiul este egal cu coacăzul negru, depășește de mai multe ori culturile citrice precum lămâia și portocala,

precum și aproape toate legumele. Concentrația de vitamină C crește și atinge maximul atunci când fructele sunt la maturitate botanică, în timp ce acumularea vitaminei P (rutină) se finalizează la maturitatea tehnică.

În ultimii ani, interesul pentru substanțele bioactive cu puternică activitate antioxidantă a crescut. Astfel sunt carotenoidii, de care ardeiul este foarte bogat și din care se formează ulterior vitamina A. Printre aceștia, carotenele capsantina și capsorubina predomină în fructele roșii ale ardeiului, β -carotenul – în cele portocalii, iar xantofilele luteina și zeaxantina – în fructele colorate galben și cele verzi. Aceste componente au numeroase beneficii pentru sănătate, inclusiv protejarea retinei ochiului și reducerea riscului de apariție a cataractei. Un alt compus bioactiv puternic este capsaicina, care este conținută în fructele iuți ale ardeiului. Are acțiune antiinflamatorie și ajută la accelerarea metabolismului, contribuind astfel la reglarea greutății corporale. Aceste substanțe își găsesc aplicație în industria alimentară, cosmetică și farmaceutică ca coloranți și aromați naturali și sunt incluse în compoziția diferitelor produse medicinale și suplimente alimentare. Toate acestea demonstrează importanța pentru sănătatea umană a consumului de ardei în toate formele, culorile și gusturile sale.

Soiuri de ardei dezvoltate la Institutul de Cercetări pentru Legumicultură Maritsa

Bulgaria este cunoscută pentru diversitatea sa varietală, realizările în ameliorare și tradițiile în cultivarea acestei culturi, iar rolul grădinarilor bulgari în crearea unor forme diverse și răspândirea ardeiului în Europa și în întreaga lume este recunoscut universal. De peste 90 de ani, la ICDL „Maritsa” – Plovdiv, au fost dezvoltate linii și soiuri de ardei, dintre care majoritatea au fost, timp de decenii, principalele pentru țară, iar unele dintre ele sunt încă solicitate și cultivate în țară și oferite producătorilor.

Albena

Un soi bulgăresc timpuriu originar din Zlaten medal 7 (Medalia de Aur 7). Potrivit pentru producția timpurie și medie-timpurie în câmp deschis, precum și în instalații de cultură protejată. Când vremea se răcește, nu formează antocian pe fructe și tulpină. Fructele sunt pendente, ușor aplatizate, lungi de 13-18 cm, late de 5-7 cm la bază, cu o greutate medie de 75-80 g. Mezocarul are o grosime de 4-5 mm. Perioada de vegetație până la maturitatea tehnică este de 105-110 zile.

Buketen 50

Dezvoltat la ICDL „Maritsa”. Este potrivit pentru producția medie-timpurie în câmp deschis. Fructele sunt erecte. Comparativ cu Gorogled 6, are o precocitate mai mare și o coacere mai concentrată, precum și un conținut mai ridicat de pigment (180-230 unități ASTA). Perioada de vegetație de la emergență până la coacerea concentrată a 70% din fructe este de aproximativ 145 de zile. Are rezistență ridicată la verticilioză. Este destinat pentru producerea de ardei roșu de calitate superioară pentru măcinat.

Ratund Bulgar

Soi tradițional bulgăresc. Potrivit pentru producția medie-timpurie și tardivă în câmp deschis. Planta are o înălțime de 35-45 cm cu două până la trei ramuri. Fructele sunt aplatizate cu trei până la patru segmente ușor pronunțate. Greutatea medie a fructului este de 90-100 g. Mezocarul este fraged, succulent și dulce. Perioada de vegetație până la maturitatea tehnică este de 115-120 de zile, iar până la maturitatea botanică – 140-150 de zile. Este destinat pentru consum proaspăt și procesat (murături, luteniță etc.).

Kalinkov Alb

Soi bulgăresc din grupul ardeilor late, tip Kalinkov (Dolma). Potrivit pentru producția timpurie și medie-timpurie în câmp deschis, precum și în instalații de cultură protejată. Fructele sunt erecte, trilobate, lungi de 9-11 cm și cu un diametru de 5-6 cm la bază. Pericarul are o grosime de aproximativ 6 mm, cu o piele subțire. La maturitatea tehnică fructele sunt alb-cărămizii, iar la maturitatea botanică – roșii. Perioada de vegetație este de aproximativ 110-115 zile până la maturitatea tehnică și 135-140 de zile până la maturitatea botanică. Este destinat pentru consum proaspăt și procesat.

Șipka Albă

Soi local, tip Șipka. Destinat pentru producția medie-timpurie și tardivă în câmp deschis, precum și în instalații de cultură protejată. Fructele sunt mici, conice, lungi de 5-7 cm și late de 1,5-2,5 cm la bază. La maturitatea tehnică sunt verde-gălbui, iar la maturitatea botanică – roșii. Perioada de vegetație până la maturitatea tehnică este de 95-100 de zile și până la maturitatea botanică – 144 de zile.

Gorogled 6

Dezvoltat la ICDL „Maritsa” pentru producerea de ardei roșu pentru măcinat. Este potrivit pentru producția medie-timpurie în câmp deschis. Fructele sunt erecte, conice, cu o bază relativ lată. Sunt lungi de 8-10 cm și au un diametru de 3-3,5 cm la bază. Soiul se caracterizează printr-un conținut ridicat de substanță uscată (25-30%) și conținut de pigment la recoltare. Perioada de vegetație până la 70% coacere concentrată este de aproximativ 160 de zile.

Şipka Djulunska 1021

Dezvoltat la ICDL „Maritsa”, tip Şipka. Soi foarte timpuriu şi cu randament ridicat. Destinat pentru producţia timpurie şi medie-timpurie în câmp deschis, precum şi în instalaţii de cultură protejată. Fructele sunt pendente, mici, lungi de 4-6 cm şi late de 1,5-2,5 cm la bază. Sunt de formă conică scurtă cu vârf uşor rotunjit. Suprafaţa lor este netedă cu un luciu puternic. Au un gust puternic iute. La maturitatea tehnică sunt verde-închis, iar la maturitatea botanică – roşu intens. Greutatea fructului este de la 8 la 11 g. Perioada de vegetaţie până la maturitatea tehnică este de 90-95 de zile.

Medalia de Aur 7 (Zlaten Medal 7)

Dezvoltat la ICDL „Maritsa”. Destinat pentru producția timpurie și medie-timpurie în câmp deschis, precum și în instalații de cultură protejată. Fructele sunt pendente, lungi. La maturitatea tehnică sunt verde-deschis, iar la maturitatea botanică – roșii. Mezocarul este succulent, fraged, dulce și plăcut aromatic. Perioada de vegetație este de 105-110 zile până la maturitatea tehnică. Producția este destinată pentru consum proaspăt și procesat.

Delicates ICDL

Tip corn. Ameliorat la ICDL „Maritsa” din soiul Ciorbadijski. Potrivit pentru producția timpurie, medie-timpurie și tardivă în câmp deschis, precum și în instalații de cultură protejată. Fructele Delicates ICDL sunt dulci, foarte lungi, înguste la bază și transversal încrețite. Este relativ mai productiv decât soiul inițial. Perioada de vegetație până la maturitatea tehnică este de aproximativ 100 de zile, iar până la maturitatea botanică – 135 de zile. Producția este destinată pentru consum proaspăt și procesat (murături etc.).

Kalin ICDL

Soi cu randament ridicat al ICDL „Maritsa” pentru producerea de ardei pentru măcinat. Potrivit pentru producția medie-timpurie în câmp deschis. Are frunziș relativ rar și fructe pendente cu trei până la patru loje, lungi de 7-9 cm și late de 1,5-2,5 cm. Culoarea fructelor la maturitatea botanică este maro-ciocolatiu, dar sub lumină puternică capătă o nuanță ușor roșiatică. Se distinge prin foarte bună păstrare a produsului finit în condiții de depozit.

Rubin ICDL

Soi cu randament ridicat pentru producerea de ardei roșu pentru măcinat, dezvoltat la ICDL „Maritsa”. Potrivit pentru producția medie-timpurie în câmp deschis. Fructele sunt pendente, la matur